

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Dziennik Poznański wychodzi codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni poświętych. Przedpłata kwartalna wynosi w miejscu bez Dodatku Rolniczego 1 tal. 20 sgr., z Dodatkiem 2 tal. 5 sgr., na pocztach krajowych bez Dodatku Rolniczego 2 tal. 9 fen., z Dodatkiem 2 tal. 15 sgr. Pojedyncze egzemplarze sprzedają się po 1 sgr. 6 fen. Włekspeacy Dziennika Poznańskiego w Poznaniu przy Placu Wilhelmowskim nr. 8. Taż ekspedycja przyjmuje doniesienia i obwieszczenia za opłatą 1 sgr. 8 fen. od wiersza czterodzielnej kolumny. Listy do redakcyi i ekspedycyi winny być frankowane.

№ 11.

Sobota 14 stycznia 1860.

№ 11.

Poznań, 13 stycznia. Polityka gabinetu pruskiego w obec dzisiejszych powikłań europejskich zdawało się być wyczekiwaniem i nieoświadczaniem się stanowczo za żadną stronę, żadną zasadą i żadnym interesem. Mówimy: zdawało się, bo trudno było pochwycić wyraźniejszych nieco objawów w tej mierze. Jedną z gazet berlińskich, uchodzącą za poufny organ myśli rządowej, pozwala sobie cośkolwiek jaśniej pośredniczącą tę politykę z okoliczności nowego roku charakteryzować. Kreśląc położenie Europy w roku ubiegłym i sprawę włoską mając na oku równie jak wniesienie jej na kongres, gazeta rzeczona w artykule wstępnym w taki sposób uznaje w zasadzie prawa narodu włoskiego, acz miarkowane prawami panujących:

„W osiemnastym stuleciu Austria tylko jedną nogą stała we Włoszech, posiadając tamże zaledwie 200 mil kwadratowych i 800,000 mieszkańców. Traktaty wiedeńskie uczyniły ją wielkim państwem włoskiem, najpotężniejszym mocarstwem we Włoszech. Miała drogi przed sobą otwarte któremi by w sercu Włochów to swoje panowanie na podstawach moralnych była mogła utwierdzić. Ale monarchia austriacka mogła wstąpić na drogi te jedynie wtedy, gdyby się zrzekła wykonywania systemu, którego w prowincjach zawojowanych przywykła była używać. Zrzec się tego systemu, nie było wola Austrii. Rychło dała się uwieść od konsekwencji do konsekwencji. Aby system sobie właściwy mógł zachować w Lombardyi, musiała koniecznie starać się go rozciągnąć na całe Włochy. Jakoby napiętrzone, coraz głębiej wzburzone wały rozdętego morza, łamiące się o zapory, wracały fale powstania w latach 1820 i 1821, 1831 i 1832, 1848 i 1849, uderzając w te tany, któremi obca władza i daleki jej wpływ prąd życia narodowego zawrzeć usiłowały.

„W czasach działania energicznego zręczna polityka francuska zwykle skłania się albo do zbliżenia ku wschodniemu mocarstwu, albo sprzyjaniem narodowości zwyciężonym w r. 1814, użytecznych sojuszników zjednać sobie się stara. Rząd dzisiejszy francuski w pewnym stopniu obojga sprężyn użyć umiał zarazem. Wojna wschodnia była wywołała gorzką nienawiść pomiędzy rządem rosyjskim a austriackim, Sardynia zaś pewna opieki francuskiej, wydała krzyk za oswobodzeniem Włoch.

„Szkiełając złamanie pokoju przez Austrią, działanie Francji a zachowanie się innych mocarstw, zastanawia się gazeta obszerniej nad przygotowaniem do wystąpienia Prus, i przechodzi w końcu do zwołanego kongresu. Sądzi że trzy mocarstwa które nie brały udziału w wojnie, wydadzą sąd bezstronny zasiadając w tym areopagu.

„On to ma“, są słowa gazety, „ważyć przeciwko sobie wielkie postulaty położenia Europy, równowagi Europy, narodowych wymagań Włoch, i „praw uznanych“; są to wstrętne interesa, które należy pogodzić. Zadnemu niemieckiemu mocarstwu nie przystoi bynajmniej uznać z góry, że interes panujących a interes ludów nie dadzą się pogodzić, albo że wymagania zjednoczenia narodowego nie mogą iść w parze z powagą i trwałością dynastjów. Ze zaś gwałtowne przemocą załatwienie kwestyi obecnych ani owego zagodzenia, ani też zjednoczenia sprowadzić nie może, tego dowodzić nawet najkrócej widzącemu nie ma potrzeby. Interes naczelny Włoch wymaga, aby załatwienie tego rodzaju wykluczono. Kwestya włoska jest przede wszystkim kwestya niepodległości. Niechaj nikt ani w Anglii ani na stałym lądzie, ani liberalną ani klerykalną uwiedziony sympatją nie łudzi się w tym względzie widokami, które nie po raz pierwszy w świat są puszczane.

„Litera wiedeńskich traktatów nie może być przywróconą, ale można zachować myśl w nich zawartą. Jeśli kongres wiedeński powiększył Sardynią i wzmocnił Austrią we Włoszech, stało się to ażeby wpływu mocarstwa innego we Włoszech nie dopuścić. Było trudną wśród okoliczności ówczesnych wynaleść inny środek do osiągnięcia tego celu. Dzisiaj są środki inne do celu tegoż samego.“

— Zdaje się, że minister spraw wewnętrznych, hr. Schwerin, pragnie, przed rozpoczęciem obrad sejmowych, uprzedzić prawdopodobne zarzuty i ambasujące interpelacje, do jakichby reprezentacyi kraju mogły dać powód niektóre zajścia z dziedziny policyjnego zarządu. I tak podają za rzecz pewną, że dwóch głośnych urzędników policyjnych, pana Stieber w Berlinie i pana Niederstetter w Poznaniu, zawieszono w urzędowaniu z rozkazu ministra. O zawieszeniu pana Stieberta czynią już wzmiankę dzienniki berlińskie. Zawieszenie pana Niederstettera jeszcze do gazet nie przeszło; niektórzy podają je nawet w wątpliwość; to wszelako pewna, że pan Niederstetter otrzymał od niejakiego czasu urlop i od 1 stycznia nie tylko już nie sprawuje swego urzędu, ale nawet z Poznania wyjechał.

JKW. Książę Rejent raczył w imieniu N. Pana mianować księcia Gustawa na Ysenburgu i Büdingen, podpułkownika w pułku gwardyi dragonów, nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem u dworów hanowerskiego, oldenburskiego i brunświckiego, w miejsce odwołanego z posady tej na własne żądanie dotychczasowego posła, generała jazdy i generała-adjutanta JKMości, hr. Nostitz.

× Berlin, 12 stycznia. Pragnęliście, żebym przez ciąg trwania sejm pisywał ztąd do Dziennika zeszłorocznym trybem. Zaczynam więc od początku, to jest od otwarcia sejm. Dziś o godzinie wpół do dwunastej w południe, zebrały się obie izby, izba panów i poselska, w białej sali królewskiego zamku. Zgromadzenie było świetne liczbą osób, rozmaitością mundurów i orderów, obecnością ciała dyplomatycznego, dam i doborowego grona widzów w trybunach które się nad salą wznoszą. Z polskich członków sejm zaledwie kilku postrzegano na sali. Około dwunastej wszedł na białą salę, ze zwykłym w takich razach ceremoniałem i wśród zwykłego orszaku, książę Rejent wraz z synem swoim i innemi w Berlinie obecnymi książętami krwi królewskiej, a stanawszy obok tronu z odkrytą głową i hełmem w rękę, odczytał mocnym głosem mowę następującą:

„Dostojni, szlachetni i szanowni panowie obu izb sejmowych! W chwili kiedy w Was roku zeszłego do domów rozpierzchł, błagał Boga o zdrowie dla naszego ukochanego króla i pana. Ku głębokiej mojej i kraju boleści nie podobało się wyrokom Wszemocnego, ciężkie najjaśniejszego pana złagodzić cierpienia.

„Ważne wypadki doczekały się w Europie swego rozwiązania.

„Wojna, która podówczas była już we Włoszech wybuchła, zbliżała się w szybkim rozwoju do granic niemieckich. Groźnemu położeniu rzeczy musiało równie poważne wystąpienie nasze odpowiedzieć. Wydałem rozkaz uruchomienia sześciu korpusów armii. Rozstawienie ich, w związku z wojskami niezawikłanych w walkę sprzymierzeńców niemieckich, już się było rozpoczęło, kiedy wojna nagle koniec znalazła.

„Po preliminariach w Villafranca przyjętych, nastąpiło zawarcie pokoju. Odpowiadając wspólnym zaprosinom Austrii i Francji, rząd mój oświadczył gotowość wzięcia udziału w kongresie europejskim, który ma roztrząsać najodpowiedniejsze środki uspokojenia Włoch i trwałego ustalenia politycznego ich składu.

„Życzenie reformy związkowej konstytucyi niemieckiej wielorako znowu odzywało się ostatnimi czasy. Prusy uważać się zawsze będą za naturalnego przedstawiciela dążności, zmierzającej do podniesienia i skupienia sił narodu przez instytucje odpowiednie, jak w ogóle do skutecznego poparcia całości interesów niemieckich przez środki rzeczywiste praktycznego znaczenia.

„Rząd mój kieruje się pragnieniem, by ujrzyć czynność niemieckiego sejmu związkowego zamykającą się w stosunku swoim do konstytucyj państw pojedynczych, w najściślejszych granicach należnej sobie działalności. Uważał więc też być swoim obowiązkiem, w konstytucyjnej kwestyi heskiego elektoratu która od lat wielu jest przedmiotem zajęcia

związku, wskazać powrót do konstytucyi z r. 1831, obok uchylenia zawartych w niej rozporządzeń które się prawu rzeszowemu sprzeciwiają, jako drogę owęj zasadzie odpowiednią.

„Łącznie z niemieckimi moimi sprzymierzeńcami starać się ciągle nie przestaję, ażeby niemieckim krajom, połączonym pod duńskim berłem, udzieloną została bezpieczna, istniejącym traktatom i uznanym prawom kraju odpowiednia konstytucya.

„Podobnie starania moje u związku niemieckiego będą miały na oku, ażeby stan przejścia, nieuchronny aż do ostatecznego tych usiłowań załatwienia, uporządkowany był w sposób zadowalniający.

„Wypadki roku ubiegłego nie mogły pozostać bez zakłóceń w biegu interesów. Rząd mój starał się zapobiedz o ile możliwości następstwom tego wstrząśnienia. Roboty publiczne prowadzone były dalej, bez żadnego prawie ścieśnienia, budowę zaś kolei żelaznych prywatnemi przedsiębiorzami funduszami, zaslaniano, o ile się dało, przed nagłymi przerwami; handel i przemysł zaczynają pokonywać nader dotkliwe skutki tych zakłóceń. Do rozwoju przemysłu i żeglugi przyczyni się, mam nadzieję, poselstwo do Azji wschodniej, które ma ustalić na traktatach oparte stosunki z temi krajami, po części niedawno dopiero dla obcowania otwartymi.

„Eskadra marynarki naszej, która niemało się powiększy przy pomocy przyzwolonych przez Was funduszy nadzwyczajnych, będzie temu poselstwu towarzyszyła.

„Z Sardynią zawartą została na d. 28 października roku zeszłego ugoda dodatkowa do traktatu handlowego i żeglarskiego z d. 23 czerwca 1845 r. Ugoda ta będzie Wam przedłożona do konstytucyjnego zatwierdzenia.

„Pomimo niekorzystnego wpływu wojennych wypadków roku ubiegłego, możemy z zadowoleniem na finansowe położenie kraju spoglądać. Wykonania zeszłorocznego budżetu przy pomocy dochodów bieżących i bez uciekania się do nadzwyczajnych środków pokrycia onegoż, z pewnością spodziewać się można; podobnie i na rok bieżący dało się budżet dochodów i wydatków tak ułożyć, izby obok wymagań służby publicznej można było rozpoczęte ulepszenia dalej prowadzić i nowym nagłym zaradzić potrzebom.

„Dług publiczny wedle Waszego przyzwolenia przy powszechnym udziale zaciągnięty na cele wojskowe, można było bez trudności zrealizować. Zadowolający wypadek rozciągniętej tej operacyi świadczy tak o patriotyzmie kraju jak o zaufaniu którego skarbowość nasza używa.

„Ze sposobu użycia przyzwolonego przez Was kredytu, niezwłocznie przedłożony Wam będzie rachunek. Znaczny remanent pozostał się w kasie państwa. Przedłożony Wam będzie projekt do prawa względem użycia tego remanentu. Tymczasowo suma dwunastu milionów talarów przekazana została do skarbu państwa.

„Ogólne interesa państwa wymagają bardziej jak kiedykolwiek rychłego załatwienia kwestyi podatku gruntowego. Niezałatwione w roku zeszłym projekta do praw, będą Wam na nowo przedłożone. Polecam je sumiennemu Waszemu rozbirowi.

„Rząd mój pod dojrzałą wziętą rozwagę tak miejskie jak wiejskie stosunki gminne, równie jak stan policyi wiejskiej i zapowiedziany w prawach z roku 1853 rozwój urzędów powiatowych i prowincjonalnych. Prace przygotowawcze o tyle postąpiły, o ile tylko poruszenia roku zeszłego na to pozwoliły. Projekt do ustawy o powiatowej ordynacyi, będzie mógł zapewne przyjść pod obrady.

„Projekt do prawa o rozgraniczeniu okręgów wyborczych przy wyborach do izby poselskiej, wypracowany w wykonaniu artykułu 69 konstytucyi, ma rozlicznym zaradzić skargom.

„Przedłożony Wam będzie projekt do prawa o małżeństwie. Mocno pragnę, ażeby się udało doprowadzić wreszcie do skutku tę tak ważną i tak nagłą reformę.

„Z dawną czuć się dające potrzeby pojedynczych części kraju mają pożądane znaleźć zaspokojenia przez

kilka projektów do praw, które pod obrady Wasze przyjdą.

„Troskliwość moja statecznie jest zwrócona ku umysłowemu wykształceniu narodu. I nadal, w miarę środków rozrządzalnych pilną zwracać się będzie uwagę na pozyskanie nowych sił nauczycielskich i na uzupełnienie naukowych zakładów uniwersyteckich. Obok gimnazyów otrzymały szkoły realne odpowiednie stanowiska, przez nowy regulamin naukowy, który im zapewnia naukową ich cechę równie jak praktyczny pożytek. Co do szkół elementarnych, postępowano dalej w polepszeniu plac nauczycielskich. Dla zaradzenia dotkliwemu wciąż jeszcze niedostatkowi nauczycieli, przygotowano otwarcie nowych seminarjów.

„Panowie! Kwestya wielkiej bardzo wagi wymaga troskliwości rządu mego i Waszej.

„Kiedy w roku zeszłym zmuszony byłem nakazać rozwinięcie siły naszej wojennej, powołani żołnierze skwapliwie i z poświęceniem spieszyli pod sztandary i z dumą wypowiadam moje uznanie dla tego patriotyzmu który nigdy sobie kłamstwa nie zadaje.

„Jeśli wszelako nasza organizacya wojskowa potrzebuje mimo to reformy, to powód do niej nie leży ani w braku gotowości poświęcenia ani w braku męskiej bitności.

„Nasza organizacya wojskowa powstała wśród naglenia ciężkich czasów. Odpowiadała ona ówczesnej ludności i siłom finansowym państwa, a trzymała ją się w uczuciu sławy pełnych jej owoców.

„Doświadczenia dziesięciu lat ostatnich, w których kilkakrotnie trzeba było siłę zbrojną ludu powoływać, wykazywały jednak corazto jaśniej różne, głęboko czuć się dające niedostatki. Zarządzenie takowym jest moim obowiązkiem i moim prawem; odzywam się więc do Waszego konstytucyjnego udziału ku przeprowadzeniu środków, któreby siłę zbrojną zwiększyły, pomnożyły ludności odpowiadały i uwzględniły rozwój naszych przemysłowych i gospodarskich stosunków. W tym celu przedłożony Wam będzie projekt do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym wraz z potrzebnymi finansowymi projektami.

„Nie leży w zamiarze zrywać ze spuścizną wielkiej epoki. Armia pruska pozostanie i na przyszłość pruskiem ludem pod bronią. Zadaniem jest raczej, odziedziczoną organizacyą wojskową nowem natchnąć życiem przez odmłodzenie jej kształtów, a to w granicach jakie siły finansowe kraju naznaczają. Udzielić bezstronny wasz sąd i przyzwolenie dojrzałe odważonemu projektowi, który zarówno ogarnia tak cywilne jak wojskowe potrzeby ogólne. Przyzwolenie to da na wszystkie strony świadectwo o zaufaniu kraju do rzetelnych zamiarów moich.

„Panowie! Środek takiej wagi dla opieki i ochrony, dla wielkości i potęgi ojczyzny, jeszcze nie był przedłożony reprezentacyi krajowej. Chodzi o zabezpieczenie losów ojczyzny od zmiennych przypadków przyszłości.

„Niechaj Bóg nad tém czuwa! Niechaj błogosławi króla, któremu to dzieło na sercu leżało i trzyma swoje prawicę nad pasmem żywota naszego króla i pana! Niech żyje król.

Po odczytaniu mowy zebranie wniosło trzykrotnie wiwaty dla króla i dla księcia Rejenta, a prezes rady ministrów ogłosił, że sejm uważa się za otwarty, poczem członkowie obu izb do właściwych każdej z nich udali się lokalów, które, jak wiadomo, położone oba na Lipskiej ulicy, jeden u jej początku drugi u końca. Izba panów przystąpiła natychmiast do wyboru swego prezydium i biura, które mniej więcej w zeszłorocznym pozostały składzie. Z polskich członków obecnymi byli w izbie panów: książę Sułkowski, hr. Bniński, hr. Czapski, hr. Węsierski i p. Jaworski (z pod Gdańska). Izba poselska zajmowała się wyłącznie losowaniem składu wydziałów swoich. Czterech tylko postrzegano w niej polskich posłów (z liczby 17), to jest panów: G. Potworowskiego, Cieszkowskiego, Pilaskiego i Bentkowskiego, którzy na dawnych swoich zasiedli miejscach. Co się z resztą zrobiło, nie umiano mi powiedzieć: mniemam jednak, że zjadą niebawem na miejsce obowiązku i nie zechcą różnych ważnych decyzji wśród zaprawdę ważnych czasów dzisiejszych, porzucić na wolą przypadku. Jutro izba poselska przystąpi do wyboru swego prezydium. Jako prawdopodobnych kandydatów na godność marszałka i wice-marszałków, wymieniają panów Simsona, Grabowia i Mathisa.

AUSTRYA.

Wiedeń, 8 stycznia. Kardynał Rauscher, arcybiskup Wiedeński, wydał list pasterski osnowy przeważnie politycznej, w którym opłakując ludzkie wyroty przechodzi do klęsk które państwu Kościelnemu zagrażają. Powiada że w państwie papieskim stan rzeczy jest wyborny, a jeżeli papież bez obecnej pomocy rządów sprawować nie może, winna temu rewolucya, „która nauczyła małą mniejszość sztuki cie-

mieżenia ludu w imię wielkości narodowej“ i dla tego potrzeba dla utrzymania porządku wewnętrznego mocnej siły zbrojnej. W końcu list potępia politykę Francji, Sardynii, Anglii, które Włochom sprzyjają, oraz żądania włoskie.

— Zwiniono przed niedawnym czasem władze obwodowe w Niższej Austrii i Styrii, teraz także i w Wyższej Austrii ichże zwinienie przed ostatnim kwietnia r. b. nakazaniem zostało.

— Piechota liniowa ma być pomnożoną do 80 pułków.

— Pod datą dzisiejszą piszą z tąd do Czasu: „O dymisji Walewskiego mówią tutaj, że ma potrójne znaczenie, jako to: ścisłe przymierze z Anglią co do Włoch; zbliżenie się do Rosji pod względem Wschodu i postawienie Austrii na nowo w odosobnieniu. Dymisya ta zaszła w chwili kiedy nad temi trzema punktami cesarz Napoleon musiał stanowcze uczynić oświadczenie. Hr. Persigny wpłynął na ten obrót rzeczy najwięcej z jednej strony, książę Napoleon z drugiej. Anglia w zamian za wspólność działania we Włoszech przyrzekła, że zezwoli na kanał Suezki. Wypadki coraz bliższe nad ujściem Dunaju pokażą jaki wpływ wywrze tam Rosya, Austria pozostała co do kwestyi papieskiej w zgodzie z Neapolem, Hiszpanią i Portugalią. Co do restauracyi książąt ma, jak mówią, w świecie dyplomatycznym dwa tylko pierwsze z tych trzech państw za sobą. Jak postąpi gabinet tutejszy co do kongresu, nie wiadomo. Wielu mniema, że kongres się jeszcze zbierze. Sytuacya obecna jest trudna i groźna. Kuryerów w różnych kierunkach pełno.“

Peszt, 5 stycznia. Wyrok zapadły na Zsendenyego w procesie Kezmarskim nie wywarł, jak można było przewidzieć, skutku przez rząd zamierzonego. Owsem zbór protestantki debreczyński mimo zakazu rządowego w dniu 11 stycznia zgromadzić się postanowił. Rząd pragnie działać na opinią publiczną w Europie, więc zapewne z wiedeńskiego biura prasowego rozejdą się korespondencye na cztery strony świata, zaręczające że rzeczy stoją dla rządu jak najlepiej. Kiedy ani arystokracja ani żydzi, ani loterye ani tyśiączne projekta w finansowych kłopotach rządu nie dopisały, Augsburska nowy znalazła środek pokrycia ubytku w dochodach, i zwraca się do duchowieństwa, które dobra doczesne ma złożyć na ołtarzu ojczyzny austriackiej.

— Za przykładem kasyna peszteńskiego po miastach celniejszych Węgier słowiańskie teraz pisma prenuerują. Nie jest ich wprawdzie wiele, bo rząd np. Chorwatom, którzy przed dwunastą laty monarchią uratowali, nie pozwolił do dziś dnia żadnej założyć gazety i muszą się obywać jedynym dziennikiem politycznym, Narodnie Nowiny, który jest organem rządowym.

— Opłakany stan skarbu austriackiego dodaje bodźca do szukania coraz nowych sposobów, aby zasadość uczynić potrzebie. Teraz słyhać o zamierzonej sprzedaży dóbr narodowych węgierskich, tylko wątpia czy rząd znajdzie takich, którzyby je kupili. W kraju nikt ich nie kupi, bo niema pieniędzy, a nadto wszyscy w tém się zgadzają, że ich sprzedawać nie wolno. Z zagranicznych kapitalistów bodaj który się znajdzie, coby chciał wyłożyć pieniądze na kupno tak wątpliwej natury, któreby naród w siłę urosłszy, natychmiast unieważnił. Jeszcze nawet dzienniki wiedeńskie nie wystąpiły z zaleceniem tego środka ostatecznego a nadaremne, bo i cóż się stało z kilkuset milionami, które rząd lat ostatnich ze sprzedaży kolei żelaznych, dóbr skarbowych, żup solnych itp. skorzystał, a które miały koniec położyć deficytowi?

— Obchód pamięci węgierskiego poety i patrioty Kazinczego, który 27 października r. z. święcono w Peszcie, a następnie w 70 miastach węgierskich, téj zimy jeszcze po wielu miejscach miał być powtórzony, ale rząd go surowo wzbronil.

— Na Węgrzech wedle korespondencyi berlińskiej Volks-Ztg. tu i owdzie ludność przestaje płacić podatki, czego skutkiem są konfiskaty i egzekucye, bogacące urzędników zbierających podatki. Z początku nikt nie licytował, kupowali więc urzędnicy za bezcen rzeczy zajęte, np. czwórke z pojazdem za dwadzieścia kilka guldenów. Postępowanie panów celników jest bardzo summaryczne. Jeżeli podatek w terminie niejest opłacony, urzędnicy spisują inwentarz, a jeżeli w przeciągu trzech dni dług niejest uiszczony, zjawiają się zandarmi i następuje sprzedaż trybem powyżej opisanym.

Praga, 6 stycznia. Kiedy po wiekowem uspieniu narodowa literatura czeska już za naszej pamięci do nowego ocknęła się życia, żelazna praca i poświęcenie wytrwałej garstki uczonych Czechów wydały owoc obfity. Rzuciły pierwszy grunt na skalę jałowej prace poważne i naukowe, pokolenie młodsze literatów dzisiejszych zdobywa coraz szersze dla siebie koło i wnika w cały naród. Zwłaszcza w literaturze ulotnej, która tu jest na czasie, rozwijane są myśli i sposób

widzenia samodzielne, ogrzane tém ciepłem serca, które wnika do serca narodu.

System niemczący rządu austriackiego wprowadził dotąd odcina czeskim dziennikom pole główne, potępia politykę, i wszelkie w tym względzie usiłowania, aby mieć gazetę polityczną, rozbijały się o ten upór władz, które w państwie, gdzie równouprawnienie wszystkich narodowości uroczyste było zaręczono, krzywdę wszystkich na korzyść jednego plemienia nad koronę sprawiedliwości przenoszą.

Słyhać znów o świeżych zabiegach aby utworzyć czeski dziennik polityczny, pod redakcyą profesora dra Zelenego. Rząd koncesyi odmówił. — Mają tu zaciągać ochotników do wojska papieskiego.

FRANCYA.

Paryż, 10 stycznia. Wspomnieliśmy kilka razy nocie przesłanej z Rzymu do nuncjatury papieskiej, która miała być udzieloną rządowi francuskiemu. Morning Post twierdzi, że w owej depeszy papież jako niezbędnego warunku udziału swojego w kongresie, aby wszystkie mocarstwa zagwarantowały mu całość wszystkich jego posiadłości. Na podobno dał cesarz natychmiast wręcz odmowną odpowiedź i dokłada obecnie wszelkiego starania, aby rząd papieski nakłonić do ustępstw a szczególnie zrzeczenia się Romanii. Dla tego téż telegraf między Paryżem, Rzymem i Wiedniem w ciągłej czynności albowiem cesarz usiłuje do wspólnego działania Rzymie spowodować gabinet austriacki. Wszak wszystko cokolwiek się czyni aby kuryą papieską inny tor polityczny sprowadzić, jest zupełnie daremny i bezskuteczny, zdaje się więc, że rząd francuski przedsięwzięcie stosowne przygotowania we Włoszech aby niebył niespodzianie zaskoczonym przez możliwe wypadki. W państwie Kościelném bowiem, w samą chwilę, umysł niespokojny i wzburzony, chociaż nie potwierdziły się obiegujące wczoraj wiadomości o rozruchach; obawiano się tutaj w Paryżu uciec papieża, mówiono nawet, że udał się już do Genui aby ztamtąd się udać na wyspę Majorke, gdzie Hiszpania ofiarowała schronienie, ale obawy te się nie potwierdziły. Papież nie myśli Rzym opuścić, oświadczył stanowczo pod tym względem swoje wolę generałowi Goyon, na ostatniem jego słuchaniu w Watykanie, o które generał prosił właśnie w tym celu, aby Ojca św. odwieść od zamiaru opuszczenia miasta wiecznego i ofiarować mu każdy przypadek pomocy załogi francuskiej. Wpłynęła zresztą generała jako téż posła francuskiego księcia Grammont znacznie zwątpiał w Rzymie od czasu powstania się wiadomości broszury, dla tego podobno, że względów dyplomatycznych, jako wojskowych, tam przybyć wkrótce, z ultimatum cesarskim, marszałek Canrobert, który z pewnością dzisiaj z Paryża wyjeżdża. Na zapytanie odpowiadał wprawdzie marszałek, że jedzie do Nancy, ale wierzą tu dość wszechnie w jego nadzwyczajne posłannictwo, które ma być połączone z naczelną komendą w państwie Kościelném, zwłaszcza, że i załoga rzymsko-francuska, wedle tutejszych pogłosek, znacznie powiększona zostanie; mówiono nawet dzisiaj, że w związku z tymi miarami cesarza Napoleona, Anglia kilka okrętów swęj stacyi morza Śródziemnego wysłała do Ankonu. Nieustannie także wieści o odwołaniu marszałka Valant i wysłaniu marszałka Mac-Mahon na jego miejsce. Innego rodzaju wieściami niepokoiła się wnień dzisiaj giełda niemała. Słyhać było bowiem że Rosya w związku z Prusami występuje do wszystkich mocarstw, które w kongresie udział mieć miały, deklaracyą, jako przyjąwszy raz na wniosek Francji plan kongresu nie uważa teraz zmiany zasady, w opinii dworu tuileryjskiego za dostateczny powód do odstąpienia od swego planu; że przeto wszystkie mocarstwa, nie wyłączając Francji i Anglii, aby przystąpiły do owego kongresu, przewidując skutki, które nie będą chcieli należeć. Nie potrzebujemy naturalnie dodawać, że to jest bezzasadna bajeczka przez fantazyę giełdową wymyślona, zwłaszcza, że wiadomo z jak wielkim zadowoleniem zaniechał kongresu przez gabinet berliński przyjętym zostającym. W ogóle wszystkie rządy z obawą i nieufnością zbierały się do owego kongresu, przewidując skutki, że nie nie załatwi, a snadno stać się może przyczyną cięższych jeszcze nieporozumień i zawikłań, źródła wojny powszechnej. Od dawna już, przynajmniej, stosunki europejskie niebyły tak niejasne i tak gmatwane jak w chwili obecnej, jak się wywikłać wyjaśnić, tego nikt powiedzieć nie zdoła, zwłaszcza, że odgadnąć trudno co sobie w bliskiej przyszłości zamierzyła tak obfita w niespodzianki polityka cesarza Napoleona. Osoby, które cesarza ostatniemi dniami widziały, zaręczają, że nigdy jeszcze tak zadowolonym i wesołym niebył. — Wspomnieliśmy przynajmniej kilkunastu dniami o wielkiej agitacyi i zbieraniu składki na korzyść papieża, które stronnictwo duchowne

